

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN CỦA PHÂN HIỆU TRƯỜNG ĐẠI HỌC GIAO THÔNG VẬN TẢI TẠI TP. HỒ CHÍ MINH TRONG BỐI CẢNH CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

Phạm Thị Hằng
Trường Đại học Giao thông vận tải
Campus in Ho Chi Minh City, University of Transport and Communications

Tóm tắt: Thế giới đang trong giai đoạn của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 (CMCN 4.0) với trung tâm là sự phát triển của trí tuệ nhân tạo, internet kết nối vạn vật, rô-bốt, công nghệ nano, công nghệ sinh học, CMCN 4.0 thật sự đặt giáo dục trước những thách thức mới diễn ra nhanh, đang thách thức ý niệm của chúng ta về vai trò thực sự của con người, trong đó có người thầy. Do đó, sứ mệnh cao nhất của nền giáo dục trong giai đoạn này là phải thay thế phương pháp học tập, nâng cao năng lực tự học cho người học. Vai trò giảng viên, giáo viên trong thế kỉ XXI trở nên phức tạp ở một thế giới thay đổi nhanh chóng, nơi mà tri thức hầu như vô tận. Bài viết sẽ bắt đầu bằng việc trình bày, nêu bật những đặc điểm chính, tác động của CMCN 4.0 đối với giáo dục, những lợi thế của phương thức đào tạo theo xu thế mới so với phương thức đào tạo truyền thống. Thực trạng việc nâng cao chất lượng giảng viên của Phân hiệu trường đại học Giao thông vận tải tại TP.HCM trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0. Từ đó, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giảng viên của Phân hiệu trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: nâng cao chất lượng, giảng viên, cách mạng công nghiệp 4.0

SOLUTIONS TO IMPROVE THE QUALITY OF LECTURERS AT THE CAMPUS IN HO CHI MINH CITY, UNIVERSITY OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS IN THE CONTEXT OF THE FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION

Pham Thi Hang
Campus in Ho Chi Minh City, University of Transport and Communications

Abstract: The world is currently experiencing the Fourth Industrial Revolution (Industry 4.0), centered on advancements in artificial intelligence, the Internet of Things, robotics, nanotechnology, and biotechnology. Industry 4.0 places education in the face of rapidly unfolding new challenges, questioning our understanding of the true role of humans, including educators. Consequently, the ultimate mission of education during this phase is to transform learning methods and enhance learners' self-directed learning capabilities. The role of lecturers and teachers in the 21st century has become increasingly complex in a fast-changing world where knowledge seems almost limitless. This article begins by presenting and highlighting the key features and impacts of Industry 4.0 on education, along with the advantages of new educational trends compared to traditional training methods. It then examines the current state of improving the quality of lecturers at Campus in Ho Chi Minh City, University of Transport and Communications in the context of the Fourth Industrial Revolution. Based on this analysis, the article proposes several solutions to enhance the quality of lecturers at the Campus in the current context.

Keywords: quality enhancement, lecturers, Fourth Industrial Revolution

Nhận bài: 12/11/2024

Phản biện: 30/11/2024

Duyệt đăng: 02/12/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cách mạng công nghiệp lần thứ 4 đem lại nhiều điều kiện thuận lợi, giúp con người khám phá nhiều tri thức mới, nâng cao quy mô và chất lượng nền kinh tế, đặc biệt trong lĩnh vực sản xuất, nhưng cũng đặt ra nhiều thách thức song hành với các thời cơ, buộc người lao động, các nhà hoạch định chiến lược phải thay đổi cho phù hợp. Trong sự tác động ấy, giáo dục hiện đại, đặc biệt là giáo dục đại học là lĩnh vực chịu sự tác động lớn nhất.

Trong những năm gần đây, Việt Nam đang thực hiện công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục, nhất là giáo dục đại học và sau đại học. Sự tác động mạnh mẽ của CMCN 4.0 đến giáo dục đòi hỏi các trường đại học cần thay đổi mục tiêu, nội dung giáo dục, phương pháp dạy học. Việc dạy học trực tuyến, cùng với các công cụ hỗ trợ cho giảng dạy của thời đại công nghệ số đã và đang thay đổi lớn đến tình hình dạy và học tại các

trường đại học, giúp hiện đại hóa giáo dục, hội nhập với quốc tế, song lại đặt ra rất nhiều những vấn đề khiến giảng viên (GV) và các nhà quản lý phải cân nhắc để thay đổi phương pháp dạy học nhằm đem lại hiệu quả cao nhất trong giáo dục đại học hiện nay.

Với hơn 32 năm hình thành và phát triển, Phân hiệu Trường Đại học Giao thông vận tải tại TP. Hồ Chí Minh luôn nỗ lực để đáp ứng nhu cầu nguồn lực cho xã hội và không ngừng nâng cao chất lượng đào tạo trong môi trường mới. Vì vậy, nhiệm vụ đặt ra đối với ngành Giáo dục nói chung và Phân hiệu nói riêng cần phải nâng cao chất lượng giảng dạy, có định hướng cụ thể và thích ứng với nhu cầu nhân lực của nền kinh tế.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đối với Giáo dục ở Việt Nam

Giáo dục đại học là một trong những ngành chịu ảnh hưởng mạnh mẽ nhất của cuộc CMCN 4.0 vì sản phẩm của đào tạo phải đáp ứng với nhu cầu của thị trường lao động đang có sự thay đổi nhanh chóng.

Thứ nhất, đối với nội dung dạy học. CMCN 4.0 sẽ thay đổi bức tranh của thị trường lao động, làm thay đổi mạnh mẽ nhu cầu về nguồn lực, cơ cấu ngành nghề và trình độ. Nếu như trước đây, nội dung đào tạo chỉ chú trọng vào việc truyền tải kiến thức hàn lâm, thì hiện nay, những kiến thức đó nhanh chóng trở nên lạc hậu. CMCN 4.0 đòi hỏi người lao động cần có đủ kiến thức cơ bản, các kỹ năng và khả năng tư duy phản biện, giải quyết xung đột, khả năng ứng phó với thay đổi, làm việc nhóm, khả năng làm việc sáng tạo, kỹ năng ngôn ngữ và giao tiếp, ứng xử, kỹ năng số và kết nối internet, kỹ năng về xã hội, tạo lập và duy trì quan hệ và đặc biệt là cần có thể lực tốt¹. Chính yêu cầu đó đã biến môi trường giáo dục vốn chỉ tập trung truyền tải những kiến thức hàn lâm thì nay đã đổi mới bằng việc cung cấp kiến thức mang tính thực tiễn cao, học tập qua phòng thực hành, mô hình ảo giúp sinh viên hiểu và nắm bắt rõ hơn thực tiễn. Hoạt động kiến tập tại các doanh nghiệp, công trường ngày càng được các TĐH chú trọng. Thông qua các bài tiểu luận, báo cáo thu hoạch cũng buộc người học phải chủ động thay đổi và chủ động hơn trong việc học tập của mình.

Thứ hai, đối với phương pháp dạy học. Nhằm giúp người học tiếp cận nhanh chóng với công nghệ mới, quá trình dạy học và đào tạo nghề cũng cần ứng dụng các công nghệ mới nhất của CMCN 4.0 để biến giảng viên trở thành một chuyên gia

trong lĩnh vực nghề nghiệp. Quá trình dạy học không đơn thuần được triển khai trên giấy bút, theo hình thức lớp học truyền thống mà cần có sự hỗ trợ của các thiết bị công nghệ, thông qua các lớp học trực tuyến. Điều này, cho phép giảng viên phát huy hết khả năng, tạo môi trường thuận lợi cho sinh viên tự học, tự tiến bộ, tự tư duy. Thông qua việc cải tiến chất lượng làm việc của thầy và trò, với sự hỗ trợ của các thiết bị nghe - nhìn - kỹ thuật số, giáo dục thời đại 4.0 giúp tăng cường thông tin liên tục, bổ sung chuẩn xác vào độ xác thực của nhiệm vụ học tập và thông tin nâng cao; giúp tăng động cơ của người học; thúc đẩy việc học độc lập và trang bị cho người học cách tự kiểm soát việc học của mình; phát triển tư duy người học ở cấp độ cao hơn, có năng lực ứng dụng kiến thức và kỹ năng phân tích vấn đề thách thức, nắm bắt khái niệm rộng, có khả năng sáng tạo ý tưởng và đưa ra giải pháp mới².

Đặc biệt, trong môi trường giáo dục của thời đại CMCN 4.0, giảng viên còn đảm nhiệm thêm các vai trò xúc tác, điều phối và hướng dẫn người học nắm bắt được các nhu cầu, xu hướng mới cũng như chuẩn bị cho sinh viên các công cụ cần thiết để tự học, tự rèn luyện các kỹ năng nghề nghiệp cần thiết. Trước lượng kiến thức và thông tin khổng lồ của thời đại, giảng viên cần sử dụng nhiều phương pháp, phương tiện kết nối internet để điều chỉnh định hướng chất lượng và ý nghĩa của nguồn thông tin, tạo nên tương tác tích cực và hỗ trợ hiệu quả cho người học, cung cấp cho họ những tri thức mới và năng lực giải quyết vấn đề, tư duy sáng tạo, góp phần tạo nên các công dân toàn cầu.

Thứ ba, tác động tới năng lực của người dạy. Người dạy phải có năng lực quản lý tài nguyên mạng, có khả năng sử dụng thành thạo các phương tiện công nghệ phục vụ quá trình dạy học, chuyển đổi từ hình thức giảng dạy truyền thống sang hình thức giảng dạy áp dụng công nghệ số hóa. Các hình thức học trực tuyến, như: E-Learning (thông qua các thiết bị điện tử); Mobile Learning (thông qua các thiết bị di động); Blended-learning (mô hình học kết hợp giữa học trên lớp và học online); Context aware u-learning (học theo ngữ cảnh, thông qua các thiết bị định vị); Collaborative environments (học trong các môi trường mạng tính tương tác cao); Cloud computing (sử dụng công nghệ điện toán đám mây)³. Bên cạnh việc bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ, giảng viên cần phải tiếp tục bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học (NCKH). Đây được coi là yếu tố

then chốt góp phần nâng cao chất lượng chuyên môn của giảng viên.

2.2. Hoạt động đào tạo nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên của Phân hiệu Trường Đại học Giao thông Vận tải tại Tp. Hồ Chí Minh

Trong công tác đào tạo, nhà trường luôn quán triệt đến từng bộ phận, Khoa/ bộ môn, giảng viên, CB, VC của Trường về tầm quan trọng và sự cần thiết phải: “Thực hiện đồng bộ các giải pháp phát triển và nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo. Đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp dạy và học...”.

Bồi dưỡng về lý luận chính trị: Thực hiện bồi dưỡng trình độ lý luận chính trị cao cấp cho 04 công chức, viên chức là lãnh đạo cấp phòng, lãnh đạo đơn vị sự nghiệp công lập trong diện quy hoạch lãnh đạo; bồi dưỡng lý luận chính trị trung cấp cho đối tượng là Trưởng phòng, Phó Trưởng phòng và tương đương, thuộc diện quy hoạch Trưởng phòng, Phó Trưởng phòng và tương đương với 09 công chức, viên chức. Đồng thời tổ chức cho đảng viên, quần chúng thuộc Phân hiệu học tập, quán triệt các Nghị quyết của Trung ương (khóa XII) do báo cáo viên là các đồng chí lãnh đạo Đảng ủy Khối các trường Đại học, Cao đẳng truyền đạt.

Bồi dưỡng kỹ năng, chuyên môn nghiệp vụ: Phân hiệu cũng đã cử 61 lượt giảng viên tham gia các lớp bồi dưỡng kỹ năng, chuyên môn nghiệp vụ do các bộ, ngành Trung ương, Sở Nội vụ và các đơn vị có liên quan tổ chức. Hầu hết giảng viên tham gia các lớp bồi dưỡng đều đúng đối tượng và thực hiện nghiêm túc nội quy của lớp học.

Công tác đào tạo sau đại học: Trong 5 năm trở lại đây, tỷ lệ GV có trình độ Ths, TS tăng khá nhanh so với trước đây. Việc cử GV đi đào tạo trong nước cũng như ngoài nước và tổ chức đào tạo, bồi dưỡng tại chỗ được đánh giá tốt trong nhà trường. Nhà trường chú trọng xây dựng đội ngũ CB, GV đảm bảo tiêu chuẩn, chất lượng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ được giao. Kết thúc nhiệm kỳ một số chỉ tiêu mà Đại hội Đảng bộ Trường lần thứ XXIX đề ra về công tác tổ chức cán bộ đã đạt được: số giảng viên đạt học vị tiến sĩ là 37,8%; chức danh giáo sư, phó giáo sư là 10,87%; số lượng CB, GV được cử đi đào tạo trong và ngoài nước là 23,5% trên tổng số giảng viên của nhà trường.

2.3. Thuận lợi và khó khăn trong hoạt động đào tạo nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên của Phân hiệu Trường Đại học Giao thông Vận

tải tại Tp. Hồ Chí Minh

2.3.1. Thuận lợi: Lãnh đạo nhà trường luôn nhận thức rõ về những tác động của CMCN 4.0 tới hoạt động giảng dạy của giảng viên. Do đó, nhà trường đã chú trọng đầu tư cơ sở vật chất, đổi mới máy móc, thiết bị phục vụ cho giảng dạy, học tập của giảng viên và sinh viên trong trường; Nhà trường luôn quan tâm tới việc đào tạo, bồi dưỡng và nâng cao trình độ, năng lực cho cán bộ giảng viên. Thông qua các buổi tập huấn nghiệp vụ, công nghệ - thông tin phục vụ cho công tác giảng dạy; ứng dụng các hình thức tập huấn tiên tiến, mô hình trực tuyến vào công tác bồi dưỡng giảng viên. Nhà trường cũng luôn quan tâm, đẩy mạnh công tác NCKH, bồi dưỡng theo hướng nghiên cứu và nâng cao trình độ ngoại ngữ cho cán bộ, giảng viên; Giảng viên luôn tích cực, nhiệt huyết với công việc. Các thầy cô luôn nâng cao tinh thần tự học, NCKH, vững vàng về chuyên môn, cập nhật kịp thời công nghệ mới, nhằm đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu giảng dạy trong bối cảnh CMCN 4.0.

2.3.2. Khó khăn: Tư duy, phong cách giảng dạy của giảng viên chưa kịp thời thay đổi trong điều kiện chuyển đổi số. Một số giảng viên ngại thay đổi hoặc dạy học trên nền tảng số một cách đối phó, tính sáng tạo mờ nhạt. Thậm chí, có bài giảng không khác bài giảng truyền thống dù có sự hỗ trợ của công nghệ hiện đại; Mặc dù các nhà trường đã chú trọng đầu tư cơ sở vật chất, song việc đầu tư chưa đáp ứng được nhu cầu nghiên cứu giảng dạy của giảng viên trong bối cảnh công nghệ thay đổi nhanh chóng. Nhiều thiết bị phục vụ cho hoạt động giảng dạy còn lỗi thời, các mô hình giảng dạy đã lạc hậu. Điều này, làm giảm chất lượng giảng dạy cũng như mức độ thích ứng của sinh viên trong thời đại công nghệ số; Khả năng sử dụng ngoại ngữ trong nghiên cứu, giảng dạy của giảng viên còn nhiều hạn chế. Trong khi đó, môi trường giáo dục không chỉ diễn ra trong phạm vi nhà trường, trong nước mà mở rộng ra phạm vi toàn cầu; Cơ chế đãi ngộ, ưu tiên, tạo điều kiện về vật chất và tinh thần, điều kiện làm việc cho cán bộ giảng viên còn nhiều bất cập. Chưa tạo động lực để giảng viên phấn đấu tự học, tự rèn luyện để nâng cao năng lực cũng như tận tâm và tận huyết với nghề.

2.4. Giải pháp nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên của Phân hiệu Trường Đại học Giao thông Vận tải tại Tp. Hồ Chí Minh

2.4.1. Giải pháp về phía nhà trường

Nhà trường cần tập trung đầu tư kết cấu hạ tầng và công nghệ cho giáo dục, thông qua việc xây dựng cơ chế, chính sách, tạo điều kiện cho việc thu hút các nguồn ngoài ngân sách đầu tư cho giáo dục và giảng viên. Hoàn thiện các quy định trong quản lý quá trình dạy học trên cơ sở coi đây là hoạt động trung tâm, then chốt của nhà trường, tạo điều kiện tốt nhất, bảo đảm quyền lợi cao nhất nhằm thúc đẩy, tạo động lực cho ĐNGV nâng cao năng lực số.

Bên cạnh đó, cần xây dựng khung đánh giá năng lực người dạy và người học, nhất là GV phải phù hợp với phương thức đào tạo số thay thế khung đánh giá năng lực giảng viên hiện nay. Thúc đẩy phát triển kho học liệu số phục vụ giảng dạy và NCKH trên cơ sở thẩm định chặt chẽ về chất lượng. Khuyến khích và có cơ chế thưởng, phạt minh bạch đối với giảng viên trong việc thực hiện trách nhiệm đóng góp phát triển nhà trường, cho xã hội trên nền tảng số.

Bồi dưỡng năng lực chuyên môn bằng các phương pháp hiện đại, tiên tiến. Công tác bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho giảng viên nên kết hợp các mô hình đào tạo tiên tiến 4.0, đào tạo trực tuyến, từ xa để giảng viên sư phạm vừa nâng cao trình độ chuyên môn, vừa tiếp cận các mô hình dạy học mới. Các hình thức dạy học này sẽ giúp giảng viên bổ sung vào kiến thức nghiệp vụ, làm phong phú hơn các hình thức dạy học.

2.4.2. Giải pháp về phía giảng viên

Đội ngũ giảng viên cần nhận thức đúng và sâu sắc chuyển đổi số là tất yếu, là sự sống còn của đào tạo đại học trong bối cảnh hiện nay. Đào tạo và NCKH trên môi trường công nghệ số không phải là nhất thời, mà là xu hướng khách quan của sự tồn tại. GV phải không ngừng tìm tòi, tự bồi dưỡng và phát triển năng lực số thông qua nền tảng dữ liệu mở phong phú vốn có hiện nay. Một mặt, giảng viên cần tăng cường giao tiếp và hợp tác trên nền tảng số, mặt khác, từng bước xây dựng văn hóa giao tiếp trên không gian số, xác lập

mối quan hệ hợp tác trên phương diện học thuật mang tính hiệu quả và văn minh.

Giảng viên cần chú trọng phát triển năng lực giảng dạy, bao gồm những nội dung cụ thể như xây dựng chương trình giảng dạy ở cấp độ môn học; xác định mục tiêu học tập của môn học và từng đơn vị học tập của sinh viên; xác định những nội dung phù hợp để đạt tới các mục tiêu đã đề ra; xác định các phương pháp học tập và giảng dạy phù hợp nhằm chuyển tải được nội dung và đạt tới mục tiêu; xác định các phương pháp đánh giá phù hợp để động viên người học, đánh giá đúng trình độ của người học. Nâng cao năng lực sử dụng các phương pháp giảng dạy tích cực, phù hợp với chuyên môn của bản thân như: giảng dạy bằng tình huống, thảo luận nhóm, khám phá, mô phỏng, dự án... Rèn luyện các năng lực truyền đạt; năng lực giải quyết vấn đề và ra quyết định; năng lực quản lý xung đột và đàm phán; năng lực không ngừng học tập và phát triển bản thân; năng lực sử dụng các thiết bị, phương tiện hiện đại trong giảng dạy (quản lý tài nguyên, dữ liệu trên internet, sử dụng thành thạo các phương tiện công nghệ mới phục vụ quá trình dạy học...).

III. KẾT LUẬN

Trước tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 diễn ra trên nhiều lĩnh vực và để đáp ứng được yêu cầu đặt ra, giáo dục đại học ở Việt Nam cần phải nhanh chóng thay đổi phương thức đào tạo cho phù hợp với xu hướng phát triển của thế giới theo sự phát triển mạnh mẽ của khoa học và công nghệ thông tin. Một trong những nhân tố chủ yếu quyết định sự thành công của giáo dục đại học là đội ngũ giảng viên. Vì vậy, mỗi giảng viên cần quyết tâm và kiên trì, nỗ lực hết mình, trước hết cần chủ động tìm hiểu và ứng dụng những thành tựu của khoa học - công nghệ vào việc nâng cao hiệu quả công tác giảng dạy, từ đó góp phần đào tạo được nguồn nhân lực có số lượng, chất lượng đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đặng Vũ Hoạt (2006), *Lí luận dạy học đại học*. NXB ĐHSP Hà Nội.
- Nguyễn Hồng Minh (2017), Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 và những vấn đề đặt ra đối với hệ thống giáo dục nghề nghiệp, *Tạp chí Lao động và Xã hội*, số tháng 2/2017.
- Trần Thế Tuấn (2023), Nâng cao chất lượng giảng viên đại học ngành Giao thông vận tải trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0. *Tạp chí quản lý nhà nước*. Số 324 tháng 4 năm 2023.
- Phan Chí Thành (2018). Cách mạng công nghiệp 4.0 - xu thế phát triển của giáo dục trực tuyến. *Tạp chí Giáo dục*, số 421.
- Nguyễn Văn Lâm (2014), “Nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên các trường đại học, cao đẳng ngành Giao thông vận tải đáp ứng yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực phục vụ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế”, *Tạp chí Giáo dục* (số đặc biệt, tháng 9/2014)